

KaupsuSUMP- hankkeen julkistamistilaisuus

25.1.2024 klo 12-13.30

KaupsuSUMP-hankkeen tulokset

Anna-Sofia Hyvönen, Sitowise Oy

KaupsuSUMP-hanke

- ▶ Kaupunkisolmukohdissa (MAL-sopimusseuduilla) tulee toteuttaa **kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelma** vuoden 2027 loppuun mennessä.
- ▶ Tavoiteltu, että vaatimukset kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelusta (*SUMP*) **toteutetaan osana liikennejärjestelmäsuunnittelua**.
- ▶ Selvitetty, **miten kaupunkiseutujen liikennejärjestelmäsuunnittelu voi omaksua SUMP-ohjeistuksen** ja toteuttaa TEN-T-asetuksen vaatimus kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmasta.

KaupsuSUMP-hanke

- ▶ Työtä ovat ohjanneet MAL-verkoston, Traficom, ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, Väyläviraston, Kuntaliiton, Tampereen seudun ja HSL:n edustajat.
- ▶ Kehittämistarpeita on tunnistettu ja ratkaisuja työstetty **kolmessa työpajassa** kaupunkiseutujen liikenteen ja maankäytön asiantuntijoiden kanssa sekä **haastatteluissa** MAL-sopimusseutujen asiantuntijoiden kanssa.
- ▶ Tuloksena on **laadittu päivitetty prosessi liikennejärjestelmäsuunnittelulle ja vuorovaikutteiselle suunnittelulle** (vaatimukset ja suositukset).
- ▶ Raportti valmistuu tammikuussa ja se julkaistaan Traficom toimesta.

Vaatimuksia kaupunkisolmukohdille valmisteilla olevan TEN-T-asetuksen mukaan

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelma

- ▶ sisältyy erityisesti toimenpiteitä eri liikennemuotojen integroimiseksi, tehokkaan päästöttömän liikkumisen edistämiseksi, kestävä ja päästötön kaupunkilogistiikka mukaan luettuina, sekä ilmansaasteiden ja melusaasteen vähentämiseksi ja jossa otetaan huomioon Euroopan laajuiset kaukoliikennevirrat;

Kehityksen seuranta (tulossa erillinen täytäntöönpanoasetus)

- ▶ vähintään kasvihuonekaasupäästöt, ruuhkautumisen, onnettomuudet ja loukkaantumiset, liikennemuotojakauman ja liikkumispalvelujen saatavuuden kattavat kaupunkisolmukohtaiset kaupunkiliikennetiedot sekä ilmansaasteita ja melusaastetta koskevat tiedot kerätään ja toimitetaan komissiolle.

Asetuksen dokumentit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:812:FIN>

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelua toteutetaan SUMP-ohjeistuksella

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelma:

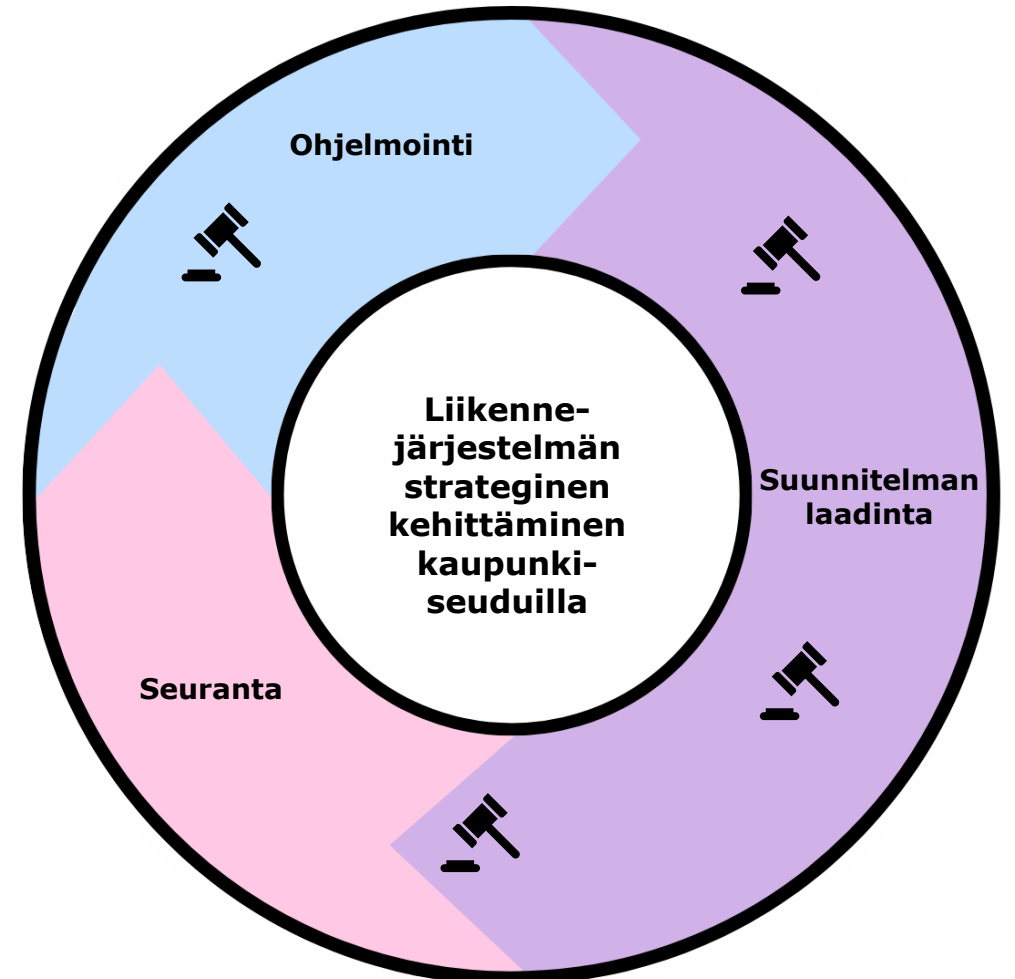
1. Päämäärät ja tavoitteet
2. Pitkän aikavälin visio ja lyhyen aikavälin toteutussuunnitelma
3. Eri liikennemuotojen integrointi
4. TEN-T-verkon tehokas toiminta
5. Osallistava lähestymistapa
6. Seuranta ja suorituskykyindikaattorit

1. Toiminnallisen kaupunkiseudun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus. Laadukas, turvallinen ja kestävä liikkuminen. Päästötön liikenne.
2. Suunnitelman yhteensovitus kaupunkiseudun strategiseen suunnitteluun ja linkitys maankäytön suunnitteluun.
3. Helpotetaan saumatonta, kestävää ja päästötöntä liikkumista. Vähennetään ruuhkia, parannetaan liikenneturvallisuutta.
4. Huomioidaan eri toimenpiteiden vaikutus TEN-T-verkon liikenteeseen. Vähennetään ruuhkia, parannetaan liikenneturvallisuutta, poistetaan pullonkauloja.
5. Vuorovaikutus mm. eri alojen asiantuntijoiden, päättäjien, elinkeinoelämän edustajien ja asukkaiden kanssa.
6. Mitattavat tavoitteet ja indikaattorit.

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelu vahvistaa hyvää seutusuunnittelua

- ▶ Kokonaisvaltainen lähestyminen toiminnallisen kaupunkiseudun strategiseen kehittämiseen.
- ▶ Viitekehys maankäytön ja liikenteen suunnitteluyhteistyölle ja muulle seutusuunnittelulle.
- ▶ Seudun yhteisen tulevaisuuden visio ja (mitattavien) tavoitteiden yhteensovitus.
- ▶ Vaikutusten arviointia jo varhaisessa vaiheessa, eri toimien vaikutus tavoitteiden toteutumiseen.
- ▶ Vaikuttavimmat toimenpiteet toteutussuunnitelmaan.
- ▶ Vuorovaikutteinen suunnittelutapa.

Iteroivaa työtä

Liikennejärjestelmäsuunnittelun vähimmäisvaatimukset

Ohjelmointi

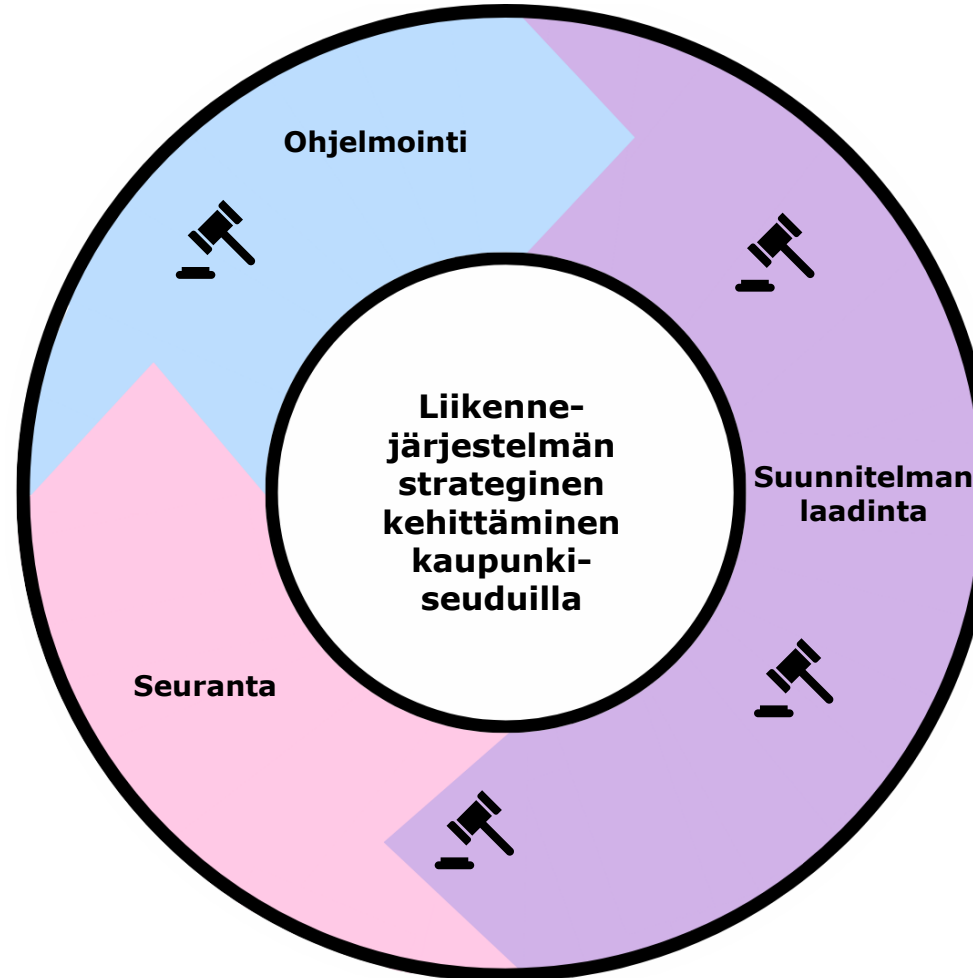
- ▶ Työn organisointi, aikataulun ja resurssien suunnittelu
- ▶ Asiaankuuluvien seudullisten suunnitelmien tunnistaminen
- ▶ Työn päämäärien määrittäminen (vuorovaikutuksessa asiantuntijat ja päättäjät)
- ▶ Vuorovaikutuksen rakenteet

 Päätös suunnitelman käynnistämisestä

- ▶ Tulevaisuuden kehittämistarpeiden tunnistaminen suhteessa nykytilaan (vuorovaikutuksessa kaikki osalliset)

Seuranta

- ▶ Kehityksen seuranta suhteessa tavoitteisiin ja tarvittaessa suunnan korjaus (vuorovaikutuksessa asiantuntijat ja päättäjät)
- ▶ Kehityksestä viestiminen

Suunnitelman laadinta

- ▶ Pitkän aikavälin vision ja yhteensovitetettujen tavoitteiden määrittäminen ja linkittäminen maankäytön suunnitteluun (vuorovaikutuksessa kaavoittajat ja muut asiantuntijat, päättäjät ja elinkeinoelämän edustajat)
- ▶ Indikaattorien ja niiden tavoitetasojen määrittäminen

- **Päätös** visiosta, tavoitteista, indikaattoreista ja tavoitetasoista
- ▶ Vision ja tavoitteiden mukaisten toimenpidevaihtoehtojen määrittäminen
 - ▶ Toimenpiteiden vaikutusten arviointi suhteessa tavoitteisiin ja tarvittaessa niiden iterointi (vuorovaikutuksessa asiantuntijat ja päättäjät)
 - ▶ Lyhyen aikavälin toteutussuunnitelman laadinta (vuorovaikutuksessa asiantuntijat, päättäjät, elinkeinoelämän edustajat)

- **Päätös** toteutussuunnitelman sisällöstä vaikutusten arvioinnin tulosten pohjalta
- ▶ Suunnitelman viimeistely ja mahdollisten lausuntojen ja kommenttien pyytäminen

- **Päätös** suunnitelman hyväksymisestä
- ▶ Suunnitelman toteutus osana jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä

Vuorovaikutteinen suunnittelu

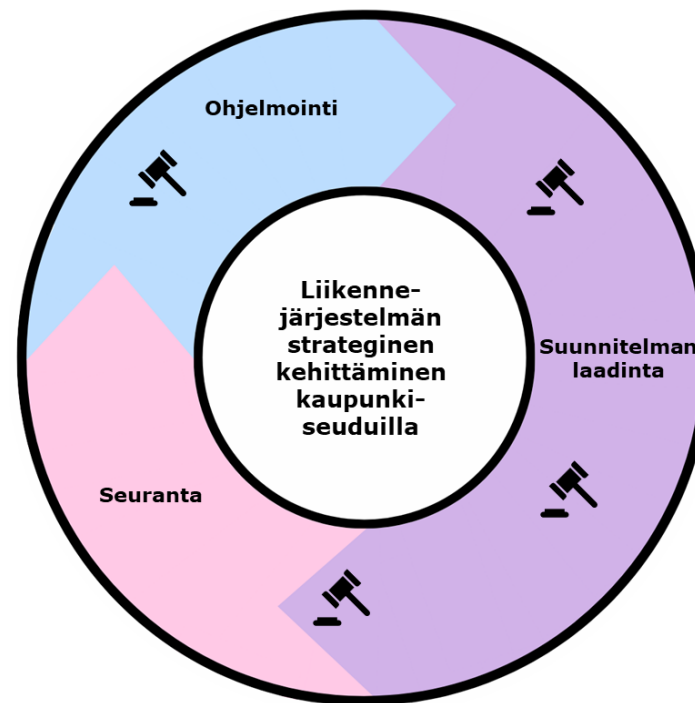
Aktiivinen vuorovaikutus eli esim. tiivis yhteistyö, työpajat
Passiivinen vuorovaikutus eli esim. tiedotus, esittely, konsultointi
Päätöksenteko tarvittaessa pohjustaminen esim. iltakouluissa

Suunnittelun ohjelmointi

Työn organisointi (aikataulu, resurssit ja vuorovaikutuksen rakenteet)	■
Oleellisten osallisten sitouttaminen suunnitteluprosessiin	■ ■ ■ ■
Suunnitelman sisällön ja päämäärien määrittäminen	■ ■ ■
Osallisten toiveiden kartoittaminen suunnitteluprosessin vuorovaikutuksesta	■ ■ ■
Päätös suunnitelman käynnistämisestä	■
Asiaankuuluvat kaupunkiseudun suunnitteluun vaikuttavat strategiat, suunnitelmat, päätökset	■ ■ ■
Edellisen suunnitteluprosessin oppien ja kokemusten kerääminen	■ ■ ■ ■ ■
Viimeisimmän tutkimustiedon ja selvitysten kokoaminen	■ ■ ■ ■
Tulevaisuuden kehittämistarpeiden tunnistaminen suhteessa nykytilaan	■ ■ ■ ■ ■
Seudullisen tilannekuvan koonti suunnitelman laadinnan tueksi	■ ■ ■ ■
Viestintä osallisille suunnitelman etenemisestä ja vuorovaikutuksen vaikuttavuudesta	■ ■ ■ ■ ■

Suunnitelman seuranta ja prosessin arviointi

Kehityksen seuranta suhteessa tavoitteisiin	■ ■
Tarvittavien korjausliikkeiden tunnistaminen ja toteuttaminen	■ ■ ■
Kehityksestä ja tarvittavista korjausliikkeistä viestiminen	■ ■ ■ ■ ■
Prosessin arviointien ja oppien kokoaminen ja vieminen osaksi seuraavaa suunnittelukautta	■ ■ ■ ■

Valtionhallinnon osapuolet:

Ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintäministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Traficom, ELY-keskus

Seudullinen asiantuntijayhteistyö:

Asiantuntijat eri aloilta kuten maankäyttö ja kaavoitus, liikennejärjestelmä, joukkoliikenne, palveluverkko (myös hyvinvointialue), sivistystoimi ja strategiatyö.

Päätöksentekijät:

Seudun kuntien tai seutuorganisaation päätöksentekijät, kuntien luottamushenkilöistä muodostettu suunnitelman seurantar ryhmä ja toimialojen johtavat viranomaiset

Elinkeinoelämän edustajat:

Logistiikan toimijat, kaupan edustajat, matkailuala

Asukkaat, paikallisyhteisöt, järjestöt:

Kuten asukasyhdistykset, kansalaisliitot ja -järjestöt, nuoriso- ja seniorivaltuustot, pyöräilyliitto tai valikoitu asukasedustajisto.

Tutkimuslaitokset:

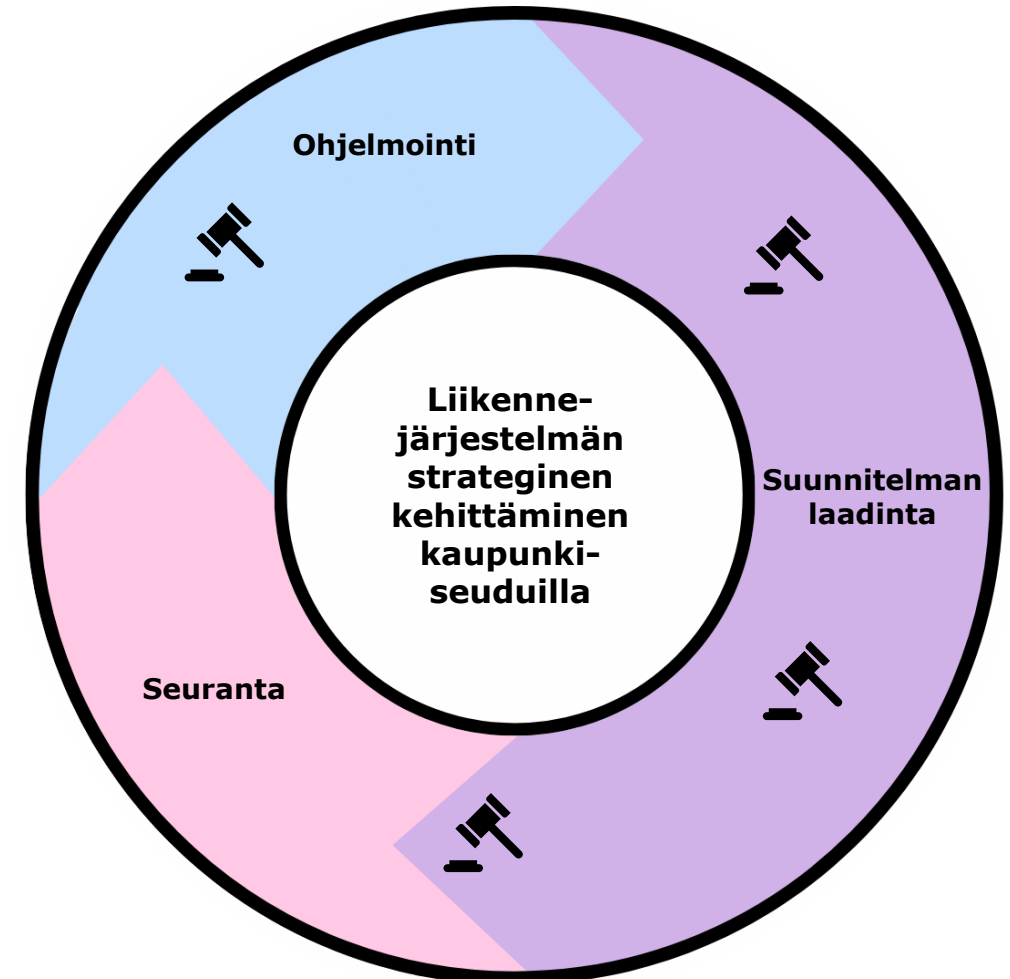
Yliopistot, korkeakoulut, kuntien tai valtion omat tutkimuslaitokset

Suunnitelman laadinta

Pitkän aikavälin vision ja yhteensovitettujen tavoitteiden määrittäminen	■ ■ ■ ■
Indikaattorien ja tavoitetasojen määrittäminen	■ ■ ■
Päätös visiosta, tavoitteista, indikaattoreista ja tavoitetasoista	■
Päätöksestä viestiminen osallisille	■ ■ ■ ■ ■
Vision ja tavoitteiden mukaisten toimenpidevaihtoehtojen määrittäminen	■ ■ ■ ■
Toimenpiteiden vaikutusten arviointi suhteessa tavoitteisiin ja tarvittaessa niiden iterointi	■ ■ ■ ■
Toimenpiteiden vaikutuksista viestiminen ja kommentointimahdollisuus	■ ■ ■ ■ ■
Lyhyen aikavälin toteutussuunnitelman laadinta	■ ■ ■ ■ ■
Päätös toteutussuunnitelman sisällöstä ja vaikutusten arvioinnin tulosten pohjalta	■
Lausuntojen ja kommenttien pyytäminen suunnitelmasta	■ ■ ■ ■ ■
Päätös suunnitelman hyväksymisestä	■
Viestintä osallisille suunnitelman etenemisestä ja vuorovaikutuksen vaikuttavuudesta	■ ■ ■ ■ ■

Suosittelavaa ottaa vähitellen käyttöön myös seuraavia tapoja

- ▶ Ohjelmointi:
 - ▶ Edelliskauden opit osaksi uutta kautta
 - ▶ Ajantasaisen tilannekuvan ylläpito ja tarkastelu
- ▶ Suunnitelman laadinta:
 - ▶ Vaikutusten arviointi -ohjelman laadinta
 - ▶ Ennakointitieto ja skenaariotyö
- ▶ Seuranta:
 - ▶ Itsearviointi
 - ▶ Rullaava suunnittelutapa yli valtuustokausien
 - ▶ Tietopohjan vahvistaminen joka kierroksella
- ▶ Laaja vuorovaikutteinen suunnittelu

Kiitos!

Kati-Jasmin Kosonen
kehittämispäällikkö, MAL-verkosto
kati-jasmin.kosonen@tampereseutu.fi

Anna-Sofia Hyvönen
projektipäällikkö, Sitowise Oy
anna-sofia.hyvonen@sitowise.com